

веност. Тоест между тяхната вътрешна, междугрупова или етнична оценка и обществената им оценка да съществуват сериозни различия и противоречия от смислово и функционално естество. И при това положение нещо, което се възприема като трагедия и инжектиращо песимистични настроения в душевността и битността на ромите, може по своята дълбока същност и предназначение да открива точно обратните, позитивните и оптимистичните хоризонти пред тяхната социална ориентация и реализация в тоталното пространство.

Естествено, възможни са и деструктивни по значимостта си събития, които да изваждат на повърхността от дълбините на вече почти или напълно забравения исторически минал опит такива елементи на настоящата или на бъдната етнична и социална ориентация и реализация на циганите, които са вредни както спрямо тяхната настояща степен на етнокултурна развитост, така и относно възможностите и способностите им за адаптираност към променящите се ландшафти на социалното пространство изобщо или към изменящия се, поновому рисуван „пейзаж“ на ромското пространство.

Третият вариант засяга ситуацията на зараждане и проява на събития, които са позитивно отклонение от наличната действителност, т. е. определят прогресивното изменение и развитие на социалния живот. Тук става дума за събития, които имат такава определеност на своето съдържание и функционално предназначение, посредством които се детерминира нарушение на съществуващото, в „качеството“ на социалното (и етничното) битие и съзнание, с оглед привеждането на последните по-пълно „под знаменателя“ на социално необходимото, на дължимото и исторически перспективното, на онова, което гарантира по-значима и мащабна хуманизация на човешката и груповата екзистенция в структурираната пространствено-ост. Такова събитие отразява и стимулира изменението и обогатяването на самото съдържание и форма на дължимото, т. е. промяната на неговите ценностно-нормативни изменения. При такъв тип събития прогресивните изменения в обществената действителност се извършват с най-големи темпове и мащаби, защото те уплътняват социалното пространство и време с по-съвършени форми на